

$$(1) \quad x^2 + 4y^2 + 8y + 4 \leq 4x.$$

I. megoldás. Tegyük fel, hogy p olyan szám, amelyhez van olyan x, y , hogy $p = x + y$ és az x, y számok kielégítik az (1) egyenlőtlenséget. Ekkor (1)-ben y helyére $(p - x)$ -et helyettesítve, a kapott

$$(2) \quad 5x^2 - 4(2p + 3)x + 4(p^2 + 2p + 1) \leq 0$$

egyenlőtlenségnek van megoldása x -re. A (2) egyenlőtlenség bal oldalán álló, x -ben másodfokú polinomnak tehát a diszkriminánsa nem negatív. Ebből p -re a következő feltételt kapjuk:

$$(3) \quad -p^2 + 2p + 4 \geq 0.$$

Mivel a (3) egyenlőtlenség bal oldalán álló másodfokú polinomban p^2 együtthatója negatív, p értéke a polinom két gyöke között lehet (beleértve a gyököket is):

$$(4) \quad 1 - \sqrt{5} \leq p \leq 1 + \sqrt{5}.$$

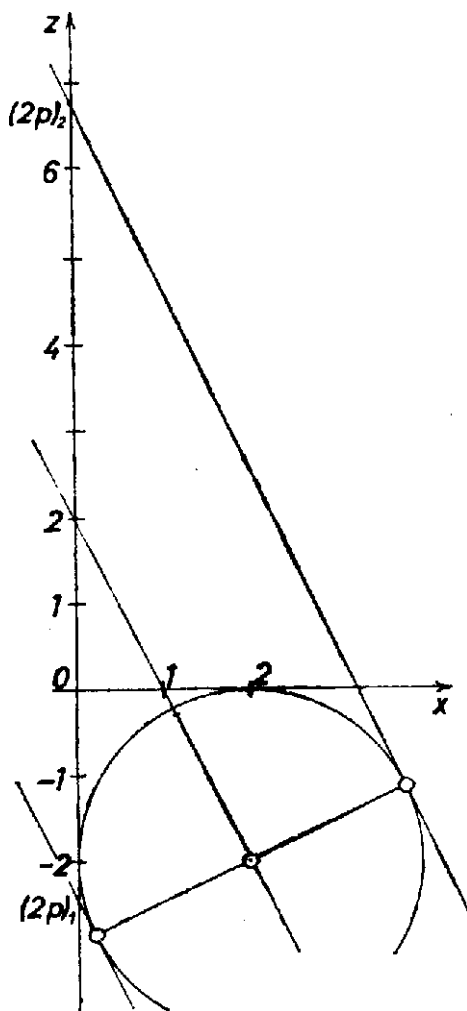
Megmutatjuk, hogy a (4) egyenlőtlenséget kielégítő bármelyik p szám megoldása e feladatnak. Ha ugyanis p eleget tesz e (4) egyenlőtlenségnek, akkor kielégíti (3)-at is. Ebből viszont következik, hogy van olyan x , amelyik kielégíti a (2) egyenlőtlenséget. Egy ilyen x és az $y = p - x$ számpár viszont eleget tesz az (1) egyenlőtlenségnek is.

A feladat feltételeit tehát a (4) egyenlőtlenséget kielégítő p számok és csak ezek teljesítik.

II. megoldás. Az (1) egyenlőtlenséget a $z = 2y$ helyettesítéssel

$$(5) \quad (x - 2)^2 + (z + 2)^2 \leq 4$$

alakra hozhatjuk. Az (5) egyenlőtlenséget kielégítő $(x; z)$ koordinátájú pontok a síkon a $(2; -2)$ középpontú 2 sugarú körvonalon és a kör belsejében vannak.

Azok az $(x; z)$ koordinátájú pontok, amelyek a $p = x + y$ egyenlőségnek megfelelő $p = x + z/2$ egyenlőséget kielégítik, a síkon a

$$(6) \quad z = -2x + 2p$$

egyenesen vannak.

A feladatot ennek alapján úgy is megfogalmazhatjuk, hogy adjuk meg mindazokat a p értékeket, amelyekre a (6) egyenletű egyenesnek az (5) egyenlőtlenséggel jellemzett körlemezzel van közös pontja.

A (6) egyenletű egyenesek párhuzamosak. Keressük ki ezek közül a kör két érintőjét – ezeknek még van közös pontjuk a körlemezzel –, a feladat megoldását a két párhuzamos érintőhöz tartozó p értékek közötti p számok adják.

Az

$$(x - 2)^2 + (z + 2)^2 \leq 4$$

kör -2 meredekségű érintői egyszerű számolással meghatározhatók, az ezekhez tartozó p értékek: $p_1 = 1 - \sqrt{5}$ és $p_2 = 1 + \sqrt{5}$. A feladat megoldását tehát az

$$1 - \sqrt{5} \leq p \leq 1 + \sqrt{5}$$

egyenlőtlenséget kielégítő p számok adják.

Balázs Iván József (Budapest, Fazekas M. Gyak. Gimn., IV. o. t.)